



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 96/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Στ' Τμήμα)

Συνεδρίαση της 13ης Μαΐου 2020

(Με τη χρήση τεχνολογικών μέσων σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.1 της 162/24.4.2020 απόφασης του Προέδρου του Ν.Σ.Κ.)

Σύνθεση

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Ασημίνα Ροδοκάλη, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Ευαγγελία Σκαλτσά, Ευσταθία Τσαούση, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Μαρία Σπάσου, Αναστασία Ζαφειριάδου, Περικλής Αγγέλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αγγελική Βερροπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το με αριθμό πρωτ. 60615/Δ1 19521/24.12.2019 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων/Γενική Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης /Διεύθυνση Υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού και Υπηρεσιών/Τμήμα Οργάνωσης Απλούστευσης Διαδικασιών ΥΠ.Ε.Κ.Α.Α. και Σ.ΕΠ.Ε.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, εάν η δυνατότητα που παρέχει η διάταξη του άρθρου 65 παρ. 1 του ν. 4270/2014, όπως ισχύει, στους Υπηρεσιακούς Γραμματείς, ως διατάκτες του προϋπολογισμού του Υπουργείου τους, να ορίζουν ως διατάκτη οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο,

περιορίζεται από το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019, που προβλέπει τη δυνατότητα εκχώρησης αρμοδιοτήτων του Υπηρεσιακού Γραμματέα σε διοικητικά όργανα που υπάγονται σε αυτόν και, ως εκ τούτου, ο Υπηρεσιακός Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δεν μπορεί να ορίσει διατάκτη όργανο μη υπαγόμενο σε αυτόν, όπως π.χ. οι Προϊστάμενοι των Περιφερειακών Διευθύνσεων και των Περιφερειακών Τμημάτων του Σ.Ε.Π.Ε. που έχουν ορισθεί δευτερεύοντες διατάκτες με την 60417/11902/18-12-2017 απόφαση της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (Β' 4609).

Στο παραπάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Στ' Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής.

Ιστορικό

1. Στο παραπάνω έγγραφό της η ερωτώσα Υπηρεσία επικαλείται διατάξεις, που παρατίθενται στο νομοθετικό πλαίσιο. Εν συνεχεία, η Υπηρεσία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι:

«... Από τη συστηματική διατύπωση της σχετικής νομοθεσίας για τον διατάκτη [άρθρο 65 του ν. 4270/2014 (Α' 143) και άρθρο 37 παρ. 3 του ν. 4622/2019 (Α' 133)] προκύπτει σαφώς "ορισμός διατάκτη", και ορισμός εξουσιοδοτημένου οργάνου, τα οποία δεν αφορούν σε αρμοδιότητες οργανικών μονάδων, όπως φαίνεται και από το προπαρατεθέν άρθρο 35 παρ. 2 και 3 του ν. 4622/2019 (Α' 133), ούτε όμως και σε εξουσία τελικής υπογραφής, καθώς αυτή αναλύεται λεπτομερώς στην παρ. 1, όπου παρατίθενται αναλυτικά οι διοικητικές πράξεις για τις οποίες ανατίθεται στον Υπηρεσιακό Γραμματέα η εξουσία τελικής υπογραφής ...» και ζητεί την παροχή γνωμοδότησης «... σχετικά με το αν, για τις ανάγκες που ρυθμίζονται με τις διατάξεις του δημόσιου λογιστικού ν. 4270/2014 [ο οποίος είναι ειδικότερος σε σχέση με το ν. 4622/2019 (Α' 133)] και συγκεκριμένα αν με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 65 με τίτλο "Διατάκτης" το αναφερόμενο ως "οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, ...", υπόκειται σε περιορισμό βάσει της διατύπωσης του δεύτερου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019 (Α' 133), η οποία αναφέρει τα ακόλουθα: "Με απόφαση του Υπηρεσιακού Γραμματέα δύναται να εκχωρηθούν αρμοδιότητες και δικαίωμα τελικής υπογραφής σε διοικητικά όργανα που υπάγονται σε




αυτόν” και ως εκ τούτου δεν μπορεί να ορίσει ο Υπηρεσιακός Γραμματέας διατάκτη όργανο μη υπαγόμενο σε αυτόν, όπως π.χ. οι Προϊστάμενοι των Περιφερειακών Δ/σεων και των Περιφερειακών Τμημάτων του ΣΕΠΕ που έχουν ορισθεί με την αριθμ. 60417/11902/18-12-2017¹ (Β' 4609/28-12-2017) ως δευτερεύοντες διατάκτες».

2. Η ως άνω υπουργική απόφαση καταργήθηκε με το άρθρο 8 της 12642/Δ1. 4472/17.3.2020 απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Β' 1033). Στη συνέχεια, με το από 4.5.2020 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Προϊσταμένης της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης διευκρινίσθηκε, ότι η υπηρεσία επιθυμεί να πληροφορηθεί «αν μπορεί γενικά ο διατάκτης, άρα και ο Υπηρεσιακός Γραμματέας (για τις υπόλοιπες δαπάνες που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της απόφασης του Υπουργού) να ορίσει δευτερεύοντες διατάκτες όργανα του ΣΕΠΕ τα οποία δεν υπάγονται σε αυτόν με την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019, δηλαδή μας ενδιέφερε να απαντηθεί ποιος νόμος θεωρείται ειδικότερος για τον διατάκτη ο 4270/2014 ή ο 4622/2019. Χρήσιμη είναι και η εγκύκλιος ... του Υπουργείου Οικονομικών ...». Πρόκειται για την με αριθμό πρωτ.οικ.38435 ΕΞ 2020/ΥΠΟΙΚ 14.04.2020 εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με θέμα «Παροχή οδηγιών επί διατάξεων δημοσιονομικού χαρακτήρα του ν. 4622/2019» (ΑΔΑ 612ΗΗ-ΩΓΤ), στην οποία συναφώς με το ζήτημα που αποτελεί αντικείμενο του ερωτήματος διατυπώνεται η άποψη, ότι στα υπαγόμενα στον Υπηρεσιακό Γραμματέα διοικητικά όργανα, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 35 παρ. 2 περίπτ. β) και 38 του ν. 4622/2019, στα οποία κατά το άρθρο 37 παρ. 4 του ίδιου ως άνω νόμου δύναται να εκχωρηθούν αρμοδιότητες, δεν περιλαμβάνονται οι περιφερειακές υπηρεσίες υπουργείων (παράγραφος Β.2 περίπτ. α), και ότι, αναφορικά με τις δαπάνες σταθερού, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα, ο Υπηρεσιακός Γραμματέας, στον οποίο οι δαπάνες αυτές παραμένουν κατ' άρθρο 37 παρ.3 του ν. 4622/2019, δύναται να εκχωρήσει αρμοδιότητες μόνο σε διοικητικά όργανα που υπάγονται σε αυτόν και υπό τους υφιστάμενους περιορισμούς σχετικά με ασυμβίβαστα κλπ. (παράγραφος Β.3 περίπτ. α).

¹ Εννοείται υπουργική απόφαση

Νομοθετικό Πλαίσιο

3. Στο άρθρο 65 παρ. 1, 2 και 3 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143), όπως το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 112 του ν. 4622/2019², το δε τρίτο και το τελευταίο εδάφιο της ίδιας παραγράφου αντικαταστάθηκε και προστέθηκε, αντιστοίχως, με την παράγραφο 20 του άρθρου 10 του ν. 4337/2015 (Α' 129), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 65

Διατάκτης

1. Διατάκτης κάθε Υπουργείου, ορίζεται ο Υπηρεσιακός Γραμματέας του οικείου Υπουργείου στις περιπτώσεις που αυτός υπάρχει ή ο Υπουργός στις λοιπές περιπτώσεις ή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ή τις οργανικές διατάξεις όργανο κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του. Κύριος διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του, ακολουθώντας τη διαδικασία των άρθρων 66, 67 και 79. Δευτερεύων διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του κατ' εντολή του κύριου διατάκτη

² Το άρθρο 65 παράγραφος 1 του ν. 4270/2014, όπως ίσχυε προ της τροποποίησης του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 αυτού από το άρθρο 112 του ν. 4270/2014, όριζε τα εξής :

Άρθρο 65
«Διατάκτης

1. Διατάκτης είναι ο Υπουργός ή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ή τις οργανικές διατάξεις όργανο κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του. Κύριος διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του, ακολουθώντας τη διαδικασία των άρθρων 66, 67 και 79.»




με επιτροπικό ένταλμα. Ο ορισμός δευτερεύοντος διατάκτη διενεργείται με απόφαση του κύριου διατάκτη.

2. Τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις όπου ο προϊστάμενος των οικονομικών υπηρεσιών ταυτίζεται με τον διατάκτη ή αυτός είναι αρμόδιος για οποιαδήποτε ενέργεια που τείνει στην ανάληψη υποχρέωσης σε βάρος πίστωσης της Γενικής Διεύθυνσης στην οποία προϊσταται, είναι υποχρεωμένος να εκχωρήσει την αρμοδιότητα δημοσιονομικής έγκρισης για δεσμεύσεις στο νόμιμο κατά τον Υπαλληλικό Κώδικα αντικαταστάτη του. Η παράβαση της υποχρέωσης του προηγούμενου εδαφίου συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.

3. Τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του δημόσιου υπόλογου. Αν ο διατάκτης αναμιχθεί στα καθήκοντα του τελευταίου, ευθύνεται ως δημόσιος υπόλογος.

4. ...»

4. Στα άρθρα 35 παρ. 2 και 3, 36 παρ. 1 και 2 και 37, του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133), που είναι ενταγμένα στο Μέρος Β' αυτού και στα άρθρα 112, 116 παρ. 8 και 9, 119 παρ. 34 και 120, που είναι ενταγμένα στο Μέρος Στ' τούτου, όπως η παράγραφος 3 του άρθρου 37 τροποποιήθηκε με το άρθρο 78 του ν. 4674/2020 και η πρώτη παράγραφος 33 του άρθρου 119 αναριθμήθηκε σε παράγραφο 34 με το άρθρο 17 παρ. 4 του ν. 4664/2020 (Α' 32), ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 35

Αποστολή, λειτουργίες και βασική διάρθρωση Υπουργείων

2. Τα Υπουργεία διαρθρώνονται ως εξής: (α) σε οριζόντιες επιτελικές υπηρεσίες, οι οποίες ασκούν ενδεικτικά αρμοδιότητες συντονισμού σε θέματα όπως ο σχεδιασμός και η παρακολούθηση δημοσίων πολιτικών, η νομοπαρασκευαστική διαδικασία, ο κοινοβουλευτικός έλεγχος, ο εσωτερικός έλεγχος, η επικοινωνία, και οι οποίες υπάγονται ή στον Υπουργό ή στον Υπηρεσιακό Γραμματέα του οικείου Υπουργείου, (β) σε οριζόντιες υποστηρικτικές υπηρεσίες, ανεξαρτήτως επιπέδου, που προβλέπονται στις οικείες οργανικές διατάξεις και οι αρμοδιότητες των οποίων είναι όμοιες ή

παρεμφερείς σε όλους τους φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Υπαλλήλων, ιδίως υπηρεσίες ανθρωπίνου δυναμικού, διοικητικής υποστήριξης, οικονομικών και προϋπολογισμού, πληροφορικής, προμηθειών, οργάνωσης και μέριμνας, απλούστευσης διαδικασιών, ποιότητας και αποδοτικότητας και οι οποίες υπάγονται εξ ολοκλήρου στον Υπηρεσιακό Γραμματέα του Υπουργείου, (γ) σε Γενικές Γραμματείες, οι οποίες αποτελούν ενιαίο σύνολο υπηρεσιών του οικείου Υπουργείου, ενός ή περισσότερων συναφών τομέων δραστηριότητας αυτού και υπάγονται απευθείας στο οικείο μέλος της Κυβέρνησης και στις οποίες προϊστάται Γενικοί Γραμματείς, (δ) σε Ειδικές Γραμματείες οι οποίες αποτελούν ενιαίο σύνολο υπηρεσιών του οικείου Υπουργείου, για τη διαχείριση συγκεκριμένου έργου ιδιαίτερης εθνικής ή κυβερνητικής σημασίας, η οποία προσδιορίζεται στην απόφαση σύστασής τους, (ε) σε αποκεντρωμένες ή περιφερειακές υπηρεσίες με συγκεκριμένη κατά τόπον ή καθ' ύλην αρμοδιότητα ως προς την εφαρμογή των αρμοδιοτήτων του οικείου Υπουργείου, οι οποίες διέπονται κάθε φορά από τις οικείες διατάξεις.

3. Οι υπηρεσίες των περιπτώσεων (γ) έως (ε) δεν επιτρέπεται να ασκούν αρμοδιότητες που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου.

Άρθρο 36

Υπηρεσιακοί Γραμματείς Υπουργείων

1. Με την επιφύλαξη της περίπτωσης (α) της παραγράφου 4 του άρθρου 35 του παρόντος³, σε κάθε Υπουργείο συνιστάται θέση μόνιμου Υπηρεσιακού Γραμματέα με βαθμό 1ο της κατηγορίας ειδικών θέσεων, που υπάγεται στον Υπουργό.

2. Οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς των Υπουργείων έχουν ως καθήκοντα τη μέριμνα για την ομαλή και αποτελεσματική διοικητική και οικονομική λειτουργία των Υπουργείων, καθώς και για τη σύνταξη του Σχεδίου Δράσης του

³ Κατά την περίπτωση α) της παραγράφου 4 του εν λόγω άρθρου 35, «4. Με Διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού δύναται: (α) να εξαιρούνται τα Υπουργεία στα οποία υπάγονται οι Ένοπλες Δυνάμεις ή τα σώματα ασφαλείας από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, ...». Βλ. άρθρο 1 ΠΔ 8/2020, ΦΕΚ Α 7/15.1.2020: "Τα Υπουργεία Προστασίας του Πολίτη, Εθνικής Άμυνας, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 35 και των άρθρων 36 και 37 του ν. 4622/2019".

Υπουργείου και την παρακολούθηση της εφαρμογής του, σε συνεργασία με τους αρμόδιους Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς. Για την εκπλήρωση της αποστολής τους, οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς των Υπουργείων προΐστανται όλων των οριζόντιων υποστηρικτικών υπηρεσιών της περίπτωσης (β) της παραγράφου 2 του άρθρου 35, καθώς και της Υπηρεσίας Συντονισμού του άρθρου 38 του παρόντος⁴.

Άρθρο 37

Εξουσία τελικής υπογραφής Υπηρεσιακών Γραμματέων

1. Στους Υπηρεσιακούς Γραμματείς ανατίθεται, διά του παρόντος, η εξουσία τελικής υπογραφής στις εξής διοικητικές πράξεις αρμοδιότητάς τους: (α) η έγκριση των περιγραμμάτων θέσεων ευθύνης, (β) η έκδοση προκηρύξεων για την κάλυψη θέσεων ευθύνης και η σύμπραξη με τον αρμόδιο για τα θέματα ανθρωπίνου δυναμικού δημόσιας διοίκησης, Γενικό Γραμματέα, στις περιπτώσεις κάλυψης θέσεων επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης, (γ) η συγκρότηση συλλογικών οργάνων και επιτροπών σχετικά με την επιλογή προϊσταμένων διοίκησης και τη διαδικασία κινητικότητας, (δ) η συγκρότηση της Ειδικής Επιτροπής Αξιολόγησης του άρθρου 21 του ν. 4369/2016, (ε) οι ατομικές διοικητικές πράξεις που αφορούν σε κάθε ζήτημα μεταβολής της υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων του Υπουργείου ανεξαρτήτως σχέσης εργασίας, (στ) οι ατομικές διοικητικές πράξεις που σχετίζονται με τη διαδικασία επιλογής και τοποθέτησης προϊσταμένων οργανικών μονάδων του Υπουργείου, (ζ) οι ατομικές διοικητικές πράξεις που αφορούν στη βαθμολογική ή μισθολογική προαγωγή, (η) η συγκρότηση πειθαρχικών και υπηρεσιακών συμβουλίων, (θ) η χορήγηση αδειών στο πάσης φύσης προσωπικό του Υπουργείου, (ι) η έκδοση αποφάσεων καθιέρωσης υπερωριακής εργασίας με αμοιβή του προσωπικού του Υπουργείου για την απασχόλησή του τις απογευματινές, νυκτερινές ώρες, τις αργίες και τις εξαιρεσιμες ημέρες, (ια) τα έγγραφα που απευθύνονται στα δικαστήρια και αναφέρονται σε ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν ασκηθεί κατά πράξεων ή παραλείψεων των υπηρεσιών αρμοδιότητάς του, συμπεριλαμβανομένων των απόψεων της

⁴ Άρθρο 38

Υπηρεσίες Συντονισμού Υπουργείων

1. Σε κάθε Υπουργείο συνιστάται Υπηρεσία Συντονισμού, επιπέδου Διεύθυνσης η οποία υπάγεται απευθείας στον οικείο Υπηρεσιακό Γραμματέα.

Διοίκησης σύμφωνα με το άρθρο 23 του π.δ. 18/1989 (Α` 8), για τις οργανικές μονάδες που υπάγονται απευθείας σε αυτόν.

2. Οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς αναλαμβάνουν καθήκοντα αποφαινόμενου οργάνου στο πλαίσιο της διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων του οικείου Υπουργείου, εξαιρουμένων των περιπτώσεων για τις οποίες απόφαση του Υπουργού ορίζει αποφαινόμενο όργανο τον ίδιο ή άλλο όργανο.

3. Οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς ορίζονται διατάκτες του προϋπολογισμού των Υπουργείων τους, εξαιρουμένων των δαπανών για τις οποίες απόφαση του Υπουργού ορίζει διατάκτη τον ίδιο ή άλλο όργανο.

Οι σταθερές, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα, δαπάνες του Υπουργείου, δεν δύναται να είναι αντικείμενο αυτής της απόφασης. Η ανακατανομή των πιστώσεων του τακτικού προϋπολογισμού μεταξύ ειδικών φορέων του Υπουργείου και η εν γένει μεταβολή του μεγέθους του προϋπολογισμού του Υπουργείου παραμένουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργού.

4. Με διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των αρμόδιων για τον προϋπολογισμό και τη δημόσια διοίκηση Υπουργών δύναται να ανατεθούν πρόσθετες αρμοδιότητες τελικής υπογραφής στους Υπηρεσιακούς Γραμματείς. Με απόφαση του Υπηρεσιακού Γραμματέα δύναται να εκχωρηθούν αρμοδιότητες και δικαίωμα τελικής υπογραφής σε διοικητικά όργανα που υπάγονται σε αυτόν.

Άρθρο 112

Τροποποίηση διάταξης του ν. 4270/2014

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 65 του ν. 4270/2014 (Α` 143) τροποποιείται ως εξής: «1. Διατάκτης κάθε Υπουργείου, ορίζεται ο Υπηρεσιακός Γραμματέας του οικείου Υπουργείου στις περιπτώσεις που αυτός υπάρχει ή ο Υπουργός στις λοιπές περιπτώσεις ή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ή τις οργανικές διατάξεις όργανο κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του.»

Άρθρο 116

Μεταβατικές διατάξεις Μέρους Β

8. Οι υπηρεσίες των περιπτώσεων γ' έως ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 35 συνεχίζουν να ασκούν τις αρμοδιότητες των υπηρεσιών των περιπτώσεων (α) και (β) της ίδιας παραγράφου και άρθρου που ασκούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος. Οι αρμοδιότητες του προηγούμενου εδαφίου που αφορούν σε οριζόντιες υποστηρικτικές υπηρεσίες, μεταφέρονται αυτοδικαίως στους Υπηρεσιακούς Γραμματείς των Υπουργείων με την επιλογή και τοποθέτησή τους.

9. Μέχρι την επιλογή Υπηρεσιακών Γραμματέων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36 του παρόντος, οι σχετικές αρμοδιότητες ασκούνται: (α) από τον οικείο Υπουργό ή (β) από τον Γενικό Γραμματέα, στον οποίο ο Υπουργός μεταβιβάζει με απόφασή του που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, τις σχετικές αρμοδιότητες ή την εξουσιοδότηση υπογραφής.

Άρθρο 119

Καταργούμενες διατάξεις

Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος καταργούνται οι παρακάτω διατάξεις:

34 (33). Κάθε άλλη διάταξη ή κανονιστική πράξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 120

Θέση σε ισχύ

1. Το άρθρο 3 του Μέρους Α' του παρόντος τίθεται σε ισχύ συγχρόνως με το Μέρος Γ του παρόντος.

2. Το Μέρος Γ' του παρόντος τίθεται σε ισχύ από 1η Ιανουαρίου 2020 με την επιφύλαξη των προθεσμιών του Μέρους αυτού που σύμφωνα με ειδική διάταξη εκκινούν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 73 και 74 εφαρμόζονται στο σύνολο των προσώπων που αποχωρούν από τις θέσεις του άρθρου 68 του παρόντος από την 1η Ιανουαρίου 2020.

4. Οι λοιπές διατάξεις του παρόντος νόμου τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευση του παρόντος. ...»

5. Στα άρθρα 41 παρ. 1, 42 και 46 παρ. 1 και 2 του π.δ. 134/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης» (Α' 168), όπως το άρθρο 42 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 50 παρ. 35 του ν. 4554/2018 (Α' 130), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 41

Αποστολή

1. Το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) αποτελεί ελεγκτικό μηχανισμό που συστάθηκε με το ν. 3996/2011 (170/A) και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Του Σώματος αυτού προΐσταται μετακλητός Ειδικός Γραμματέας (άρθρο 53 του π.δ/τος 63/2005, 98/A'), η θέση του οποίου συστάθηκε με το άρθρο 1 του παραπάνω νόμου.

Άρθρο 42

Διάρθρωση Υπηρεσιών

Το Σ.ΕΠ.Ε., οι αρμοδιότητες του οποίου ασκούνται σε όλη την Ελληνική Επικράτεια από την Κεντρική και τις Περιφερειακές Υπηρεσίες του και την Υπηρεσία Ειδικών Επιθεωρητών, διαρθρώνεται ως εξής:

1. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

2. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

α) Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων.

β) Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.

γ) Διεύθυνση Υποστήριξης Σ.ΕΠ.Ε..

3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

α) Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων.

β) Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.

Άρθρο 46

Διεύθυνση Υποστήριξης Σ.ΕΠ.Ε.

1. Ο επιχειρησιακός στόχος της Διεύθυνσης Υποστήριξης Σ.ΕΠ.Ε. είναι η διοικητική, οικονομική, τεχνική και νομική υποστήριξη των υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε., η διαχείριση των πληροφοριακών συστημάτων του Σ.ΕΠ.Ε., των δεδομένων και των πληροφοριών που προκύπτουν από αυτά και η διαχείριση και λειτουργία του Πολυμεσικού Κέντρου Επικοινωνίας του Σ.ΕΠ.Ε. (Π.Κ.Ε).

2. Η Διεύθυνση Υποστήριξης Σ.ΕΠ.Ε. συγκροτείται από τις ακόλουθες οργανικές μονάδες:

α) Τμήμα Διοικητικής, Οικονομικής και Τεχνικής Υποστήριξης.

β) Τμήμα Διαχείρισης Πληροφοριακών Συστημάτων και Δεδομένων.

γ) Τμήμα Νομικής Υποστήριξης.»

6. Στο άρθρο 7 παρ. 1 του π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123), το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 20 του ίδιου προεδρικού διατάγματος ισχύει από την δημοσίευσή του, ορίζεται ότι:

«Άρθρο 7

Σύσταση και κατάργηση Γενικών και Ειδικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Γενική Γραμματεία Εργασίας. Στη νέα Γενική Γραμματεία μεταφέρονται, ως σύνολο αρμοδιοτήτων, θέσεων, προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων, οι παρακάτω υπηρεσίες του π.δ. 134/2017 (Α' 168): (α) η Γενική Διεύθυνση Εργασιακών Σχέσεων, Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία και Ένταξης στην Εργασία, (β) το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, (γ) η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, (δ) η Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων.».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, καθώς και των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

7. Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 65 του ν. 4270/2014, όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 112 του ν. 4622/2019, ορίζεται ότι διατάκτης Υπουργείου είναι ο Υπηρεσιακός Γραμματέας, στις περιπτώσεις που αυτός υπάρχει, ή ο Υπουργός στις λοιπές περιπτώσεις ή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ή τις οργανικές διατάξεις κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του. Οι διατάκτες γενικώς αποτελούν την κατηγορία εκείνη των δημοσιονομικών οργάνων που είναι αρμόδια να κρίνουν την αναγκαιότητα και να αποφασίζουν την πραγματοποίηση μιας δαπάνης του κρατικού προϋπολογισμού, να

εξειδικεύουν τη δαπάνη και να καθορίζουν το ακριβές αντικείμενο και το ακριβές ύψος αυτής σε βάρος της αντίστοιχης πίστωσης, να διατάσσουν την καταβολή της δαπάνης και, κυρίως, έχουν την ευχέρεια να κρίνουν αν η πίστωση του προϋπολογισμού πρέπει να διατεθεί εφάπαξ για την ικανοποίηση μιας σπουδαίας σημασίας ανάγκης ή να την καταλείψουν προκειμένου να ικανοποιηθούν περισσότερες δευτερεύουσας σημασίας ανάγκες (Ν. Μπάρμπας «Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου» σελ. 137 επ., έκδοση 8η 2020, -www.sakkoulasonline.gr), διακρίνονται δε στους κύριους και στους δευτερεύοντες. Κύριος διατάκτης είναι εκείνος που μπορεί να αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων που έχουν τεθεί στην διάθεσή του απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του. Δευτερεύων διατάκτης είναι εκείνος που μπορεί να αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων, που έχουν τεθεί στην διάθεσή του έπειτα από εντολή του κύριου διατάκτη με επιτροπικό ένταλμα. Ο ορισμός δευτερεύοντος διατάκτη διενεργείται με απόφαση του κύριου διατάκτη.

Εξάλλου, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, τόσο της παραγράφου 2, όσο και της παραγράφου 3 του ίδιου ως άνω άρθρου, τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών και του δημόσιου υπόλογου αντίστοιχα.

8. Ο εν λόγω ορισμός του Υπηρεσιακού Γραμματέα ως διατάκτη του προϋπολογισμού του οικείου Υπουργείου και η ειδικότερη κατανομή των αρμοδιοτήτων του εισηχθησαν με τον ν. 4622/2019 και τις διατάξεις των άρθρων 112 και 37 παρ. 3 αυτού. Με την πρώτη των διατάξεων αυτών ο Υπηρεσιακός Γραμματέας προστέθηκε ως διοικητικό όργανο, κατά τροποποίηση του άρθρου 65 παρ. 1 του ν. 4270/2014, στους οριζόμενους με το άρθρο αυτό διατάκτες και με τη δεύτερη εντάχθηκαν οι σταθερές, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα, δαπάνες του οικείου Υπουργείου στην αποκλειστική αρμοδιότητά του.

Τούτο δε, στο πλαίσιο μιας, όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική έκθεση επί του μετέπειτα ν. 4622/2019, επιχειρούμενης σημαντικής τομής στη λειτουργία του ελληνικού Κράτους, με τη συστηματικοποίηση και κωδικοποίηση σε ένα ενιαίο νομοθέτημα του συνόλου των διατάξεων που διέπουν την οργάνωση, τη λειτουργία και τη διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης και ειδικότερα ως μέρος της έμπρακτης



και αποτελεσματικής διάκρισης της Κυβέρνησης από τη Διοίκηση (βλ. Αιτιολογική έκθεση σελ. 1).

9. Ειδικότερα, στην παράγραφο 2 του άρθρου 35 του ν. 4622/2019 προβλέπεται ότι τα Υπουργεία διαρθρώνονται, μεταξύ άλλων, σε οριζόντιες υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες ανθρώπινου δυναμικού, διοικητικής υποστήριξης, οικονομικών, προϋπολογισμού και πληροφορικής (περίπτωση β), οι οποίες υπάγονται εξ ολοκλήρου στον Υπηρεσιακό Γραμματέα, και σε αποκεντρωμένες ή περιφερειακές υπηρεσίες (περίπτωση ε). Οι τελευταίες, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου 35, δεν επιτρέπεται να ασκούν αρμοδιότητες που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπηρεσιακού Γραμματέα.

Σύμφωνα δε με το άρθρο 116 παρ. 8 του ν. 4622/2019, οι αρμοδιότητες που αφορούν σε οριζόντιες υποστηρικτικές υπηρεσίες, μεταφέρονται αυτοδικαίως στους Υπηρεσιακούς Γραμματείς των Υπουργείων με την επιλογή και τοποθέτησή τους. Επίσης, στον Υπηρεσιακό Γραμματέα υπάγεται απευθείας η Υπηρεσία Συντονισμού, επιπέδου Διεύθυνσης, η οποία συστάθηκε σε κάθε Υπουργείο με το άρθρο 38 παρ.1 του ν. 4622/2019.

10. Η θέση του μόνιμου Υπηρεσιακού Γραμματέα Υπουργείου, που αποτελεί ένα νέο διοικητικό όργανο υπαγόμενο στον Υπουργό, συνιστάται το πρώτον σε κάθε Υπουργείο με το άρθρο 36 παρ. 1 του ν. 4622/2019.

Τα καθήκοντα του Υπηρεσιακού Γραμματέα εκτίθενται στην παράγραφο 2 του αυτού άρθρου 36 και συνίστανται στη μέριμνα για την ομαλή και αποτελεσματική διοικητική και οικονομική λειτουργία των Υπουργείων, καθώς και για τη σύνταξη του Σχεδίου Δράσης του Υπουργείου και την παρακολούθηση της εφαρμογής του, σε συνεργασία με τους αρμόδιους Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση επί του εν λόγω άρθρου, οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς, ως προϊστάμενοι όλων των υπηρεσιών που ασκούν τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, την οργανωτική και την οικονομική διαχείριση των Υπουργείων τους, έχουν ως αποστολή τη διασφάλιση της ομαλής και αποτελεσματικής διοικητικής και οικονομικής λειτουργίας των φορέων τους.

11 Ειδικότερα, οι αρμοδιότητες του Υπηρεσιακού Γραμματέα καθορίζονται στις παραγράφους 1 έως 3 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019. Στην παράγραφο 1 ορίζονται περιοριστικά οι διοικητικές πράξεις αρμοδιότητας

αυτού, ως προς τις οποίες έχει εξουσία τελικής υπογραφής, στην παράγραφο 2 ορίζεται ως το αποφαινόμενο όργανο στο πλαίσιο διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και στην παράγραφο 3, επιβεβαιώνοντας τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 65 του ν. 4270/2014, ορίζεται ως διατάκτης του προϋπολογισμού του Υπουργείου του, με εξαίρεση τις δαπάνες, για τις οποίες απόφαση του Υπουργού ορίζει διατάκτη τον ίδιο ή άλλο όργανο. Όμως, αντικείμενο της απόφασης αυτής δεν δύνανται να είναι οι σταθερές, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα, δαπάνες του Υπουργείου, για τις οποίες, συνεπώς, διατάκτης είναι πάντα ο Υπηρεσιακός Γραμματέας. Για τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα επισημαίνεται ότι, κατά την αιτιολογική έκθεση επί του εν λόγω άρθρου 37 του ν. 4622/2019 «Ως διατάκτες του προϋπολογισμού των Υπουργείων ορίζονται οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς που επιλέγονται με αντικειμενικά κριτήρια και χωρίς την οποιαδήποτε πολιτική παρέμβαση». Συναφώς και σύμφωνα με το άρθρο 116 παρ. 9 του αυτού νόμου μέχρι την επιλογή Υπηρεσιακών Γραμματέων οι σχετικές αρμοδιότητες ασκούνται από τον οικείο Υπουργό ή από τον Γενικό Γραμματέα, στον οποίο ο Υπουργός μεταβιβάζει με απόφασή του που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, τις σχετικές αρμοδιότητες ή την εξουσιοδότηση υπογραφής. Σύμφωνα τέλος με τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 3 του ίδιου ως άνω άρθρου 37 του ν. 4622/2019, στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργού παραμένουν η ανακατανομή των πιστώσεων του τακτικού προϋπολογισμού μεταξύ ειδικών φορέων του Υπουργείου και η εν γένει μεταβολή του μεγέθους του προϋπολογισμού του Υπουργείου.

12. Περαιτέρω, στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του αυτού άρθρου 37 ν. 4622/2019 προβλέπεται ότι με απόφαση του Υπηρεσιακού Γραμματέα δύνανται να εκχωρηθούν αρμοδιότητες σε διοικητικά όργανα που υπάγονται σε αυτόν.

13. Εξάλλου, με το ν. 3996/2011 συστάθηκε το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.). Στο άρθρο 42 του π.δ. 134/2007, που αποτελεί τον Οργανισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ήδη Υπ. Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων), ορίζεται ότι το Σ.ΕΠ.Ε., του οποίου οι αρμοδιότητες ασκούνται σε όλη την Ελληνική Επικράτεια, διαρθρώνεται 1) από την Υπηρεσία Ειδικών Επιθεωρητών Εργασίας, 2) την



Κεντρική Υπηρεσία, στην οποία υπάγεται, μεταξύ άλλων Διευθύνσεων, η Διεύθυνση Υποστήριξης Σ.ΕΠ.Ε., και 3) τις Περιφερειακές Υπηρεσίες (Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων και Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία). Σύμφωνα με το άρθρο 46 του π.δ. 134/2007, ο επιχειρησιακός στόχος της Διεύθυνσης Υποστήριξης Σ.ΕΠ.Ε. είναι η διοικητική, οικονομική, τεχνική και νομική υποστήριξη των υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε., η διαχείριση των πληροφοριακών συστημάτων του Σ.ΕΠ.Ε., των δεδομένων και των πληροφοριών που προκύπτουν από αυτά και η διαχείριση και λειτουργία του Πολυμεσικού Κέντρου Επικοινωνίας του Σ.ΕΠ.Ε. (Π.Κ.Ε). Με το άρθρο 7 του π.δ. 84/2019 στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων συστάθηκε η Γενική Γραμματεία Εργασίας, στην οποία μεταφέρθηκε το Σ.ΕΠ.Ε., ως σύνολο αρμοδιοτήτων, θέσεων και προσωπικού.

14. Κατόπιν των ανωτέρω, επί του τεθέντος ερωτήματος, μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος, διατυπώθηκαν οι ακόλουθες δυο γνώμες.

15. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος Γεώργιο Κανελλόπουλο, Αντιπρόεδρο Ν.Σ.Κ. και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Γαρυφαλιά Σκιάνη, Ευαγγελία Σκαλτσά, Βασίλειο Κορκίζογλου, Νικόλαο Καραγιώργη, Μαρία Σπάσου, Περικλή Αγγέλου (ψηφοί 7), από τη διάταξη του άρθρου 65 παρ. 1 πρώτο εδάφιο του ν. 4270/2014, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 112 του ν. 4622/2019, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 37 παρ. 3 του τελευταίου αυτού νόμου προκύπτει, ότι διατάκτης Υπουργείου είναι ο Υπηρεσιακός Γραμματέας στις περιπτώσεις που αυτός υπάρχει, ή τα όργανα που αναφέρονται στη συνέχεια και συνδέονται με το διαζευκτικό «ή», δηλ. ο Υπουργός, το όργανο φορέα Γενικής Κυβέρνησης και οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο.

16. Στα επόμενα εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 65 ν. 4270/2014, όπως το τρίτο αντικαταστάθηκε και το τέταρτο προστέθηκε με το άρθρο 10 παρ. 20 ν. 4337/2015, προβλέπεται κατά σειρά, ότι κύριος διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του, ακολουθώντας τη διαδικασία των άρθρων 66, 67 και 79 (δεύτερο εδάφιο), ότι δευτερεύων διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει

υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του κατ' εντολή του κύριου διατάκτη με επιτροπικό ένταλμα (τρίτο εδάφιο) και ότι ο ορισμός δευτερεύοντος διατάκτη διενεργείται με απόφαση του κύριου διατάκτη (τέταρτο εδάφιο).

17. Η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 37 ν. 4622/2019, επιβεβαιώνοντας και εξειδικεύοντας τη διάταξη του άρθρου 65 παρ. 1 ν. 4270/2014, αφ' ενός ορίζει διατάκτες του προϋπολογισμού των Υπουργείων, ευθέως μεν και εφόσον υπάρχουν τους Υπηρεσιακούς Γραμματείς, τους δε Υπουργούς μετά από απόφασή τους και κατ' επιτρεπτή εξουσιοδότησή της προς τούτο, αφ' ετέρου οριοθετεί με σαφήνεια και κατ' αποκλειστικό τρόπο τις αρμοδιότητες των οργάνων αυτών. Ειδικότερα προβλέπει ότι στις μεν αρμοδιότητες των Υπηρεσιακών Γραμματέων ανήκουν οι σταθερές δαπάνες του Υπουργείου (διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα), στους δε Υπουργούς η ανακατανομή των πιστώσεων του τακτικού προϋπολογισμού μεταξύ ειδικών φορέων του Υπουργείου και η εν γένει μεταβολή του μεγέθους του προϋπολογισμού του Υπουργείου. Ο διαχωρισμός αυτός των αρμοδιοτήτων συνάδει απόλυτα με τους σκοπούς του ν. 4622/2019 για την έμπρακτη και αποτελεσματική διάκριση της Κυβέρνησης από τη Διοίκηση και τη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού ανεξαρτήτως πολιτικών εναλλαγών στη βάση των καλύτερων διεθνών πρακτικών. Ειδικότερα ανατίθενται στους επικεφαλής της διοικητικής ιεραρχίας Υπηρεσιακούς Γραμματείς η έκδοση του συνόλου των ατομικών διοικητικών πράξεων, όπως επίσης η διοικητική και οικονομική διαχείριση του κάθε Υπουργείου (βλ. αιτιολογική έκθεση επί του νόμου 4622/2019 Γενική Εισαγωγή σελ. 1). Επίσης με τη ρύθμιση αυτή, επιδιώκεται για πρώτη φορά η πραγματική αποκομματικοποίηση της διοικητικής και οικονομικής λειτουργίας των Υπουργείων με τη σύσταση θέσης Υπηρεσιακού Γραμματέα σε κάθε Υπουργείο και διαρρηγνύεται οριστικά η διαπλοκή πολιτικής και διοικητικής σφαίρας στα αμιγώς διοικητικά ζητήματα που εισήχθη στην ελληνική δημόσια διοίκηση με τον ν. 1232/1982 και είχε ως αποτέλεσμα την ενασχόληση της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας με θέματα όπως, μεταξύ άλλων, η τοποθέτηση υπαλλήλων στις διοικητικές μονάδες, η συγκρότηση επιτροπών διαγωνισμού, η πληρωμή των δαπανών κ.λπ. (βλ. αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 36 του ν. 4622/2019 σελ. 26). Τούτο δε, στα πλαίσια της μεγαλύτερης τομής του νεοελληνικού κράτους που



επιχειρήθηκε σχετικά με τη μεταφορά διοικητικής ύλης από την πολιτική ηγεσία στα στελέχη της δημόσιας διοίκησης (βλ. Ομιλία του Υπουργού Επικρατείας Γ. Γεραπετρίτη στα Πρακτικά Ολομέλειας της Βουλής Συνεδρίαση Ι΄ της 6.8.2019 σελ. 1868).

18. Συναφώς, οι ανωτέρω κατ' άρθ. 65 παρ. 1 ν. 4270/2014 και άρθ. 37 παρ. 3 ν. 4622/2019, αποκλειστικές αρμοδιότητες των Υπηρεσιακών Γραμματέων, ως κυρίων διατακτών των σταθερών δαπανών των οικείων Υπουργείων δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 3 του ν. 4622/2019, να ασκούνται από τις υπηρεσίες των περιπτώσεων (γ) έως (ε) της παραγράφου 2 του αυτού άρθρου, δηλαδή από τις Γενικές και Ειδικές Γραμματείες καθώς και τις αποκεντρωμένες ή περιφερειακές υπηρεσίες των Υπουργείων.

19. Τέλος, οι αρμόδιοι, κατ' άρθρο 37 παρ. 3 ν. 4622/2019 σε συνδυασμό με το άρθρο 65 παρ. 1 του ν. 4270/2014, κύριοι διατάκτες του προϋπολογισμού των Υπουργείων τους Υπηρεσιακοί Γραμματείς και Υπουργοί έχουν τη δυνατότητα να ορίσουν κατά το λόγο της αρμοδιότητάς τους δευτερεύοντες διατάκτες σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 65 ν. 4270/2014.

20. Από την άλλη πλευρά, το άρθρο 37 παρ. 4 δεύτερο εδάφιο του ν. 4622/2019 προβλέπει τη δυνατότητα εκχώρησης αρμοδιοτήτων του Υπηρεσιακού Γραμματέα σε διοικητικά όργανα που υπάγονται σ' αυτόν. Οι αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνονται στις προηγούμενες παραγράφους 1-3 του αυτού άρθρου 37.

21. Από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 65 παρ. 1 τέταρτο εδάφιο του ν. 4270/2014 και του άρθρου 37 παρ. 4 του ν. 4622/2019 προκύπτει ότι το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων αυτών είναι διακριτό. Η μεν διάταξη του άρθρου 65 ν. 4270/2014 ομιλεί για πράξη ορισμού δευτερεύοντα διατάκτη, η δε του άρθρου 37 παρ. 4 ν. 4622/2019 για εκχώρηση αρμοδιοτήτων του Υπηρεσιακού Γραμματέα, αφορά δηλαδή μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και όχι ορισμό δευτερεύοντα διατάκτη. Πράγματι, ο Υπηρεσιακός Γραμματέας είναι κύριος και όχι δευτερεύων διατάκτης. Άρα αποκλείεται να μπορεί να εκχωρεί σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 4 ν. 4622/2019 αρμοδιότητες δευτερεύοντα διατάκτη, που δεν διαθέτει. Συναφώς, άλλο είναι ο ορισμός αυτός καθαυτός του δευτερεύοντα διατάκτη και άλλο η σχετική αρμοδιότητα για τον ορισμό του, η οποία μπορεί να μεταβιβαστεί ως αρμοδιότητα περιλαμβανόμενη στην

αρμοδιότητα του κύριου διατάκτη. Τόσο ο ορισμός δευτερεύοντα διατάκτη, όσο και η μεταβίβαση της αρμοδιότητας του κύριου διατάκτη προβλέπονται στο άρθρο 65 παρ. 1 ν. 4270/2014 που ως ειδικότερη διάταξη του ειδικού για το δημόσιο λογιστικό νόμου κατισχύει κάθε αντίθετης. Ειδικότερα, κατά το γράμμα του άρθρου 65 παρ. 1 ν. 4270/2014 («...ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο ...») κύριος διατάκτης μπορεί να οριστεί οποιοδήποτε άλλο όργανο που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του. Τούτο δε, με την επιφύλαξη του ασυμβίβαστου των καθηκόντων του διατάκτη με εκείνα του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών ή του δημοσίου υπολόγου (βλ. άρθρο 65 παρ. 2 και 3 ν. 4270/2014 και γνωμοδότηση ΝΣΚ 87/2017). Συνεπώς δεν τίθεται θέμα «περιορισμού» κατά την ερωτώσα υπηρεσία του άρθρου 65 παρ. 1 του ν. 4270/2014 από το άρθρο 37 παρ. 4 του ν. 4622/2019 και ο Υπηρεσιακός Γραμματέας μπορεί να ορίσει δευτερεύοντα διατάκτη χωρίς τους περιορισμούς της τελευταίας διάταξης.

22. Κατόπιν αυτών, σύμφωνα με τη γνώμη της πλειοψηφίας, στο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι ο Υπηρεσιακός Γραμματέας μπορεί να ορίσει ως δευτερεύοντα διατάκτη για τις σταθερές (διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα) δαπάνες των υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, όπως των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Σ.Ε.Π.Ε., ακόμη και όργανο μη υπαγόμενο σ' αυτόν, όπως, π.χ. τους Προϊσταμένους των Περιφερειακών Διευθύνσεων και των Περιφερειακών Τμημάτων του Σ.Ε.Π.Ε, με την επιφύλαξη του ασυμβίβαστου των καθηκόντων του διατάκτη με εκείνα του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών ή του δημοσίου υπολόγου.

23. Κατά την ειδικότερη γνώμη της Νομικής Συμβούλου του Κράτους Γαρυφαλιάς Σκιάνη, ο Υπηρεσιακός Γραμματέας δύναται να ορίσει δευτερεύοντα διατάκτη και όργανο Περιφερειακών Υπηρεσιών του Σ.Ε.Π.Ε. (δηλαδή όργανο μη υπαγόμενο σε αυτόν) εν όψει του σκοπού, για τον οποίο θεσπίσθηκε ο θεσμός του Υπηρεσιακού Γραμματέα, που είναι και η διασφάλιση της συνέχειας και του ανεξάρτητου της εποπτείας και ελέγχου των δαπανών του συνόλου των υπηρεσιών του Υπουργείου, λόγους για τους



οποίους ο Υπηρεσιακός Γραμματέας ορίζεται ως ο διατάκτης όλων, πλην των ρητώς εξαιρουμένων, δαπανών του Υπουργείου του.

24. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Ασημίνα Ροδοκάλη, Ευσταθία Τσαούση, Χαράλαμπο Μπρισκόλα, Αναστασία Ζαφειριάδου (ψήφοι 4), με την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Αγγελική Βερροπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο), όπως προαναφέρθηκε, οι διατάκτες στο σύνολό τους (κύριοι και δευτερεύοντες) είναι αρμόδιοι να κρίνουν την αναγκαιότητα και να αποφασίζουν την πραγματοποίηση μιας δαπάνης του κρατικού προϋπολογισμού, να εξειδικεύουν τη δαπάνη και να καθορίζουν το ακριβές αντικείμενο και το ακριβές ύψος της σε βάρος της αντίστοιχης πίστωσης, να διατάσσουν την καταβολή της δαπάνης και, κυρίως, έχουν την ευχέρεια να κρίνουν αν η πίστωση του προϋπολογισμού πρέπει να διατεθεί εφάπαξ για την ικανοποίηση μιας σπουδαίας σημασίας ανάγκης ή να την καταλείμουν προκειμένου να ικανοποιηθούν περισσότερες δευτερεύουσας σημασίας ανάγκες. Δηλαδή, τόσο ο κύριος όσο και ο δευτερεύων διατάκτης, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς τους, με τον ίδιο τρόπο ενεργούν και στις ίδιες επιμέρους ενέργειες προβαίνουν, με μόνη την διαφορά ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του δεύτερου και του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 65 του ν. 4270/2014, ο κύριος διατάκτης αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων που έχουν τεθεί στην διάθεσή του απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του, ενώ ο δευτερεύων διατάκτης αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων, που έχουν τεθεί στην διάθεσή του, έπειτα από εντολή του κύριου διατάκτη, με επιτροπικό ένταλμα. Συνεπώς, όταν ο κύριος διατάκτης, ορίζει δευτερεύοντα διατάκτη κάποιο άλλο όργανο, του μεταβιβάζει αρμοδιότητες, τις οποίες το όργανο αυτό μπορεί να ασκήσει σε βάρος πιστώσεων, που ο κύριος διατάκτης, με επιτροπικό ένταλμα, του μεταβιβάζει και θέτει στη διάθεσή του, από εκείνες που είχαν τεθεί στη δική του διάθεση απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του.

25. Κατά συνέπεια ο ορισμός του Υπηρεσιακού Γραμματέα ως διατάκτη του προϋπολογισμού του Υπουργείου του, κατ' άρθρον 37 παρ. 3 του ν. 4622/2019, αποτελεί ανάθεση εκ του νόμου αρμοδιότητας, ο δε ορισμός δευτερεύοντος διατάκτη από αυτόν συνιστά εκχώρηση αρμοδιότητας.

26. Από την επισκόπηση του άρθρου 65 παρ.1 πρώτο εδάφιο του ν. 4270/2014, όπως ίσχυε προ της τροποποίησης αυτού με το άρθρο 112 του ν. 4622/2019, προκύπτει ότι η διάταξη αυτή τροποποιήθηκε μόνον ως προς το μέρος που ορίσθηκε ως διατάκτης κάθε Υπουργείου ο Υπηρεσιακός Γραμματέας του οικείου Υπουργείου με σκοπό να εναρμονιστεί με το άρθρο 37 παρ. 3 του ανωτέρω νόμου, σύμφωνα με το οποίο ο Υπηρεσιακός Γραμματέας ορίζεται διατάκτης του προϋπολογισμού του Υπουργείου, ενώ παρέμεινε αναλλοίωτη κατά τα λοιπά. Συνεπώς, η αληθής έννοια της διάταξης είναι ότι, εφόσον έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία επιλογής του Υπηρεσιακού Γραμματέα, ο οποίος πλέον ορίζεται ως διατάκτης του οικείου Υπουργείου προεχόντως για τις σταθερές, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα, δαπάνες, σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 3 του ν. 4622/2019, αυτό είναι και το προβλεπόμενο από τη νομοθεσία όργανο που ασκεί τις συγκεκριμένες αρμοδιότητες. Τούτο, άλλωστε, προκύπτει και από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 65 παρ. 1 του ν. 4270/2014, όπως ισχύει σήμερα, με εκείνες του άρθρου 116 παρ. 9 του ν. 4622/2019, οι οποίες ορίζουν ότι, ο οικείος Υπουργός εξακολουθεί να ασκεί τις σχετικές αρμοδιότητες, άρα και την αρμοδιότητα του διατάκτη για όλες ανεξαιρέτως τις δαπάνες του Υπουργείου του, συμπεριλαμβανομένων σε αυτές και των σταθερών (διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα), μέχρι όμως την επιλογή του οικείου Υπηρεσιακού Γραμματέα, διότι μετά το χρονικό αυτό σημείο, ειδικά οι σταθερές αυτές δαπάνες, ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπηρεσιακού Γραμματέα.

27. Ο ορισμός δευτερεύοντος διατάκτη, σύμφωνα με το άρθρο 65 παρ.1 εδάφια τρίτο και τέταρτο του ν. 4270/2014, που δεν είναι απλός ορισμός αλλά συνιστά εκχώρηση αρμοδιοτήτων, τελεί γενικά μεν υπό τις προϋποθέσεις που θέτει το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου, σύμφωνα με το οποίο, γενικά οι από αυτό οριζόμενοι διατάκτες, στους οποίους περιλαμβάνεται ο Υπηρεσιακός Γραμματέας, δύνανται να ορίσουν διατάκτη, με εκχώρηση, συνεπώς, της αντίστοιχης αρμοδιότητας, «οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του» ειδικά, όμως, για τον ορισμό δευτερεύοντος διατάκτη από τον



Υπηρεσιακό Γραμματέα, εφαρμοστέα είναι η νεώτερη και ειδικότερη, καθώς αφορά στην εκχώρηση αρμοδιοτήτων εκ μέρους των Υπηρεσιακών Γραμματέων, και, συνεπώς, κατισχύουσα, διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019, σύμφωνα με την οποία ο Υπηρεσιακός Γραμματέας δύναται με απόφασή του να εκχωρήσει αρμοδιότητες (μεταξύ των οποίων εκείνη του διατάκτη, που του ανατίθεται με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου και το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 65 του ν. 4270/2014) και δικαίωμα τελικής υπογραφής μόνον σε διοικητικά όργανα («διοικητικά επίπεδα», κατά την διατύπωση της αιτιολογικής έκθεσης επί του άρθρου 37 του ν. 4622/2019), που υπάγονται σε αυτόν. Επομένως, ο Υπηρεσιακός Γραμματέας μπορεί να ορίσει δευτερεύοντα διατάκτη μόνον διοικητικό όργανο που υπάγεται σε αυτόν.

28. Η ως άνω άποψη της μειοψηφίας ενισχύεται στο σύνολό της από την προαναφερθείσα οικ.38436/14.4.2020 εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, και ιδίως α) από την παράγραφο Β.2. περίπτ. α «ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ», στην οποία αναφέρεται ότι εκχώρηση αρμοδιοτήτων από τον Υπηρεσιακό Γραμματέα επιτρέπεται να διενεργηθεί μόνο σε διοικητικά όργανα που υπάγονται σε αυτόν, όπως αυτά ορίζονται στις διατάξεις των άρθρων 35 παρ. 2β και 38 του ν. 4622/2019, δηλαδή, στις υποστηρικτικές υπηρεσίες και στην Υπηρεσία Συντονισμού του οικείου Υπουργείου, εφιστάται η προσοχή ότι στα όργανα αυτά δεν συμπεριλαμβάνονται οι περιφερειακές υπηρεσίες, επιπλέον δε αναφέρεται ότι αντίθετα ο οικείος Υπουργός, αρμοδιότητες διατάκτη, τις οποίες σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 37 παρ. 3 του ν. 4622/2019 του παρέχεται η δυνατότητα να τις ασκήσει, «είναι επιτρεπτό να τις μεταβιβάσει σε οποιοδήποτε άλλο όργανο εντός του φορέα του π.χ. περιφερειακές υπηρεσίες υπουργείου, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των διατάξεων περί ασυμβιβάστων μεταξύ διατάκτη και προϊστάμενου οικονομικών υπηρεσιών», και β) από την παράγραφο Β.3 περίπτ. α, όπου, ρητώς διαλαμβάνεται ότι, αναφορικά με τις δαπάνες σταθερού, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα, επί λέξει, αυτές «παραμένουν στον Υπηρεσιακό Γραμματέα κατ' άρθρο 37 παρ.3 του ν. 4622/2019, ο οποίος δύναται να εκχωρήσει αρμοδιότητες μόνο σε διοικητικά όργανα που υπάγονται σε αυτόν (άρθρο 37 παρ. 4) και υπό τους υφιστάμενους περιορισμούς (ασυμβίβαστα κλπ.)».

29. Περαιτέρω και όσον αφορά τη δυνατότητα ορισμού οργάνων των υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε. ως δευτερευόντων διατακτών εκ μέρους του Υπηρεσιακού Γραμματέα, κατά τη μειοψηφήσασα αυτήν άποψη, πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα:

Ο ν. 4622/2019, που συνέστησε θέση μόνιμου Υπηρεσιακού Γραμματέα σε κάθε Υπουργείο, από τη θέση του σε ισχύ, εκτός από τις ρητά αναφερόμενες ως καταργούμενες, με τις παραγράφους 1 έως και 33 του άρθρου 119 αυτού, διατάξεις νόμων, π.δ., Πράξεων Υπουργικού Συμβουλίου, Αποφάσεων Πρωθυπουργού κ.λ.π., που δεν ενδιαφέρουν εν προκειμένω, κατήργησε (κατ' άρθρο 119 παρ. 33 αυτού, όπως η παράγραφος αυτή αναριθμήθηκε σε παράγραφο 34 με το άρθρο 17 παρ. 4 του ν. 4664/2020), και κάθε άλλη προγενέστερη και αντικείμενη προς τις διατάξεις του, διάταξη ή κανονιστική πράξη. Άρα, κατήργησε και την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του προγενέστερου του νόμου αυτού π.δ. 84/2019, κατά το μέρος της [περίπτωση (β)], με το οποίο είχε μεταφερθεί στην τότε νεοσυσταθείσα Γενική Γραμματεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ως σύνολο αρμοδιοτήτων, θέσεων, προσωπικού, μαζί με τις λοιπές υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε., η μοναδική οριζόντια υποστηρικτική Υπηρεσία του εν λόγω Σώματος, δηλαδή η Διεύθυνση Υποστήριξης της Κεντρικής Υπηρεσίας αυτού.

30. Η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 1 περίπτ. (β) του π.δ. 84/2019, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 17.7.2019, καταργήθηκε γιατί έρχεται σε αντίθεση με τις νεώτερες αυτής διατάξεις των άρθρων 35 παρ. 2 περίπτ. (β), 36 παρ. 2, καθώς και 116 παρ. 8 του ν. 4622/2019, που ισχύουν από την δημοσίευσή του, στις 7.8.2019. Πράγματι: α) από τον τίτλο του άρθρου 35 του ν. 4622/2019, που ομιλεί για «βασική διάρθρωση» των Υπουργείων, αλλά και από τις λέξεις «Τα Υπουργεία διαρθρώνονται», των οποίων κάνει χρήση η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού (που υπονοούν ουσιαστικά ότι πρόκειται για αναδιάρθρωση των υφιστάμενων στα Υπουργεία υπηρεσιών), καθώς και β) από την ορθή ερμηνεία του όλου κειμένου της διάταξης της εν λόγω παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου, στην οποία ρητά αναφέρεται ότι οι οριζόντιες υποστηρικτικές υπηρεσίες του Υπουργείου «υπάγονται εξ ολοκλήρου στον Υπηρεσιακό Γραμματέα», σαφώς συνάγεται ότι η «υπαγωγή» αυτή δεν συναρτάται μόνο με τις αρμοδιότητες, αλλά και με αυτές καθαυτές τις οριζόντιες υποστηρικτικές υπηρεσίες των Υπουργείων, οι οποίες



(αναδιարθρωνώμενες) μεταφέρονται και αυτές (και όχι μόνο οι αρμοδιότητές τους, όπως εκφράσθηκε στενότερα ο νομοθέτης στο άρθρο 116 παρ. 8 του ως άνω νόμου) αυτοδικαίως στους Υπηρεσιακούς Γραμματείς των Υπουργείων, υπαγόμενες πλέον εξ ολοκλήρου σε αυτούς.

31. Οι διαπιστώσεις αυτές επιρρωνύονται και από τα διαλαμβανόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 36 του ν. 4622/2019, που αναγορεύει τους Υπηρεσιακούς Γραμματείς σε Προϊσταμένους όλων των οριζόντιων υποστηρικτικών υπηρεσιών των Υπουργείων τους, καθώς και από την αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου αυτού, στην οποία αναφέρεται ότι οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς είναι προϊστάμενοι όλων των υπηρεσιών που ασκούν τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, την οργανωτική και την οικονομική διαχείριση των Υπουργείων τους, δηλαδή υπηρεσιών οι οποίες στο άρθρο 35 παρ. 2 περίπτ. (β) του αυτού νόμου ρητά κατονομάζονται ως υποστηρικτικές. Άλλωστε, δεν νοείται μία υπηρεσία να υπάγεται σε κάποιον προϊστάμενο, εν προκειμένω τον Υπηρεσιακό Γραμματέα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μόνον ως προς τις αρμοδιότητές της, αλλά να είναι οργανικά ενταγμένη, ως προς τις θέσεις και το προσωπικό της, σε διαφορετική ιεραρχική δομή υπό άλλον προϊστάμενο, εν προκειμένω τον Γενικό Γραμματέα του ως άνω Υπουργείου.

32. Συνεπώς, η μία και μοναδική υφιστάμενη στο Σ.ΕΠ.Ε. οριζόντια υποστηρικτική υπηρεσία του εν λόγω Σώματος, που είναι η Διεύθυνση Υποστήριξης της Κεντρικής Υπηρεσίας αυτού (άρθρο 42 παρ. 2 περίπτ. γ) του π.δ. 134/2017), από τη θέση σε ισχύ του ν. 4622/2019, μεταφέρθηκε αυτοδικαίως και υπάγεται πλέον, στον Υπηρεσιακό Γραμματέα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ο οποίος, από την επιλογή και τοποθέτησή του στο εν λόγω Υπουργείο, ασκεί εξ ολοκλήρου τις σχετικές και προβλεπόμενες στις οικείες οργανικές διατάξεις (π.δ. 134/2017) αρμοδιότητες.

33. Περαιτέρω, και με δεδομένο ότι ο Υπηρεσιακός Γραμματέας τυγχάνει εκ του νόμου (άρθρο 37 παρ.3 του ν. 4622/2019), αποκλειστικός διατάκτης των σταθερών (διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα) δαπανών του προϋπολογισμού του Υπουργείου του, και έχει την ευχέρεια, στο πλαίσιο των προβλέψεων του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019, να εκχωρεί τις εν λόγω αρμοδιότητές του, καθώς και το δικαίωμα

τελικής υπογραφής του, σε διοικητικό όργανο υπαγόμενο σε αυτόν, μπορεί να ορίσει δευτερεύοντα διατάκτη όργανο του Σ.ΕΠ.Ε., μόνον εφόσον αυτό ανήκει στην Διεύθυνση Υποστήριξης της Κεντρικής Υπηρεσίας του Σ.ΕΠ.Ε., αφού αυτή είναι η μοναδική οριζόντια υποστηρικτική υπηρεσία του εν λόγω Σώματος, ενώ δεν μπορεί να πράξει το ίδιο για όργανο που ανήκει στις Περιφερειακές Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε. Άλλωστε, και σε κάθε περίπτωση, όπως με σαφήνεια προκύπτει από τις συνδυασμένες διατάξεις των παραγράφων 2 περίπτ. (ε) και 3 του άρθρου 35 του ν. 4622/2019 οι Περιφερειακές Υπηρεσίες των Υπουργείων δεν επιτρέπεται να ασκούν αρμοδιότητες που υπάγονται στον Υπηρεσιακό Γραμματέα (βλ. σχετικώς παράγραφο Β.2 περίπτ. α της προαναφερθείσας εγκυκλίου του Γ.Λ.Κ.).

34. Κατόπιν αυτών, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας στο ερώτημα προσήκει η απάντηση, ότι ο Υπηρεσιακός Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ως διατάκτης του προϋπολογισμού του Υπουργείου του, μπορεί να ορίσει δευτερεύοντα διατάκτη μόνο όργανο υπαγόμενο σε αυτόν, ειδικότερα δε από το Σ.ΕΠ.Ε. μπορεί να ορίσει δευτερεύοντα διατάκτη μόνο όργανο που ανήκει στην Διεύθυνση Υποστήριξης της Κεντρικής Υπηρεσίας του Σ.ΕΠ.Ε (και δεν εμπίπτει στα ασυμβίβαστα του άρθρου 65 παρ. 2 του ν. 4270/2014 και εν γένει του ν. 4270/2014), ενώ δεν μπορεί να πράξει το ίδιο για όργανο που ανήκει στις Περιφερειακές Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε.

35. Ενόψει των προεκτεθέντων και λόγω της μείζονος σπουδαιότητας και του ευρύτερου ενδιαφέροντος, που παρουσιάζουν τα τιθέμενα με το ερώτημα ζητήματα, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, το ερώτημα πρέπει να παραπεμφθεί στην αρμόδια Τακτική Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ. σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 3 του ν. 3086/2002 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργιών και των Υπαλλήλων του» (Α' 324).

Απάντηση

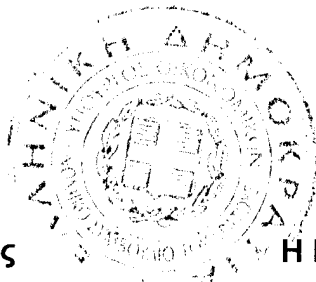
36. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Στ' Τμήμα) γνωμοδοτεί, ότι ο Υπηρεσιακός Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μπορεί να ορίσει ως δευτερεύοντα διατάκτη για τις σταθερές (διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα) δαπάνες των υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, όπως των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Σ.ΕΠ.Ε.,




ακόμη και όργανο μη υπαγόμενο σ' αυτόν, όπως π.χ. τους Προϊσταμένους των Περιφερειακών Διευθύνσεων και των Περιφερειακών Τμημάτων του Σ.ΕΠ.Ε., με την επιφύλαξη του ασυμβίβαστου των καθηκόντων του διατάκτη με εκείνα του Προϊσταμένου των Οικονομικών Υπηρεσιών ή του δημοσίου υπολόγου (κατά πλειοψηφία), και υπέρ της παραπομπής του θέματος στην αρμόδια Τακτική Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ. λόγω μείζονος σπουδαιότητας (ομόφωνα).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 15.7.2020



Ο Πρόεδρος του Τμήματος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΒΕΡΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΡΕΔΡΟΣ ΝΣΚ